Archwilio Cymru
Audit Wales

Asesiad Cynaliadwyedd Ariannol – Cyngor Sir Ynys Môn

Blwyddyn archwilio: 2020-21

Mis/Blwyddyn cyhoeddi: Awst 2021

Cyfeirnod y ddogfen: 2442A2021-22

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol ag adran 17 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 (Deddf 2004) ac adran 18 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009. Gall hefyd gyfrannu at astudiaeth ar gyfer gwella gwerth am arian o dan adran 41 o Ddeddf 2004, a/neu archwiliad a gynhaliwyd gan yr Archwilydd Cyffredinol o dan adran 15 o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol na staff Archwilio Cymru yn cymryd unrhyw gyfrifoldeb mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu gyflogai arall yn rhinwedd ei swydd unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Os bydd cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000.
Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer wrth ymdrin â cheisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru ac Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynghylch datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon at Archwilio Cymru yn info.officer@audit.wales.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay.

Mae’r ddogfen hon ar gael yn Saesneg hefyd. This document is also available in English.

Cynnwys

Adroddiad cryno

Yr hyn yr edrychwyd arno a pham 4

Argymhelliad 5

Adroddiad manwl

Mae gan y Cyngor ddealltwriaeth dda o'i sefyllfa ariannol ac ar hyn o bryd mae'n darparu gwasanaethau o fewn y gyllideb gyfan, ond mae sawl her ariannol yn parhau i fodoli 6

Mae cyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru wedi helpu gydag effaith uniongyrchol COVID-19 ar gynaliadwyedd ariannol y Cyngor 6

Mae cynyddu cyllidebau gwasanaethau sy'n cael eu harwain gan y galw wedi galluogi'r Cyngor i ddarparu gwasanaethau o fewn y gyllideb gyfan, ond mae nifer o heriau ariannol yn parhau i fodoli 7

Mae strategaeth ariannol y Cyngor wedi adfer y gronfa gyffredinol i lefel darged, ond mae'r Cyngor yn parhau i ddefnyddio cronfeydd wrth gefn i gydbwyso'r gyllideb, nid yw hyn yn gynaliadwy 8

Mae'r Cyngor wedi darparu gwasanaethau o fewn y gyllideb yn 2019-20 ac yn 2020-21 ar ôl diffygion yn y ddwy flwyddyn flaenorol 10

Bydd canfod a chyflawni arbedion yn fwy heriol wrth symud ymlaen 11

Mae hylifedd y Cyngor ar ôl cyfnod o ddirywiad wedi sefydlogi'n ddiweddar 13

Adroddiad cryno

Yr hyn yr edrychwyd arno a pham

1 Cynhaliwyd yr asesiad hwn gan fod cynaliadwyedd ariannol yn parhau i fod yn risg wrth i gynghorau wneud trefniadau priodol i sicrhau gwerth am arian wrth ddefnyddio adnoddau. Yn rhannol, cafodd yr asesiad hwn ei lunio ar sail profiadau rhai cynghorau yn Lloegr, ein gwybodaeth am y sefyllfa ariannol mewn cynghorau yng Nghymru, a'r duedd gyffredinol o lai o adnoddau i lywodraeth leol ynghyd â'r galw cynyddol am rai gwasanaethau. Cynhaliwyd prosiect tebyg yn 2019-20, cyn pandemig COVID-19.

2 Roedd dau gam i'n hasesiad ar gyfer 2020-21 ar gynaliadwyedd ariannol cynghorau. Roedd Cam 1 yn asesiad sylfaenol o effaith gychwynnol COVID-19 ar sefyllfa ariannol cynghorau lleol. Yng Ngham 1 edrychwyd ar: y sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar gyfer 2019-20; y sefyllfa ar ddiwedd chwarter 1 ar gyfer 2020-21; ac amcanestyniadau ar gyfer chwarter 2 ar gyfer 2020-21. Yn dilyn Cam 1, ym mis Hydref 2020 cyhoeddwyd adroddiad cryno cenedlaethol – **Cynaliadwyedd Ariannol Llywodraeth Leol o ganlyniad i Bandemig COVID-19**[1]. Gwelsom fod cynghorau a Llywodraeth Cymru wedi cydweithio'n dda i liniaru effaith y pandemig hyd yma, ond mae cynaliadwyedd y sector yn y dyfodol yn her barhaus.

3 Mae'r pandemig wedi cael effaith uniongyrchol a dwys ar gyllid y sector cyhoeddus yn gyffredinol ac, o ganlyniad, ar sefyllfa ariannol cynghorau. Mae'r adroddiad cryno yn gosod llinell sylfaen lefel uchel, gan gynnwys sefyllfa cronfeydd wrth gefn cynghorau lleol cyn y pandemig. Roedd hefyd yn nodi goblygiadau ariannol cychwynnol y pandemig i gynghorau lleol a maint yr her ddisgwyliedig wrth symud ymlaen.

4 Daw'r adroddiad â cham 2 o'n gwaith asesu cynaliadwyedd ariannol i ben yn ystod 2020-21. Fel rhan o hyn rydym yn paratoi adroddiad lleol ar gyfer pob un o'r 22 prif gyngor yng Nghymru.

5 Cynhaliwyd yr asesiad hwn yn ystod Mawrth 2021.

[1] Archwilio Cymru, Cynaliadwyedd Ariannol Llywodraeth Leol o ganlyniad i Bandemig COVID-19, Hydref 2020.

Argymhelliad

Arddangosyn 1: argymhelliad

Mae'r tabl isod yn nodi'r cynigion ar gyfer gwella a nodwyd gennym yn dilyn yr adolygiad hwn.

Argymhellion
Strategaeth Rheoli Asedau A1 Mae angen diweddaru a chymeradwyo Cynllun Rheoli Asedau'r Cyngor.

Adroddiad manwl

Mae gan y Cyngor ddealltwriaeth dda o'i sefyllfa ariannol ac ar hyn o bryd mae'n darparu gwasanaethau o fewn y gyllideb gyfan, ond mae sawl her ariannol yn parhau i fodoli

Mae cyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru wedi helpu gydag effaith uniongyrchol COVID-19 ar gynaliadwyedd ariannol y Cyngor

6 Mae'r adran hon yn nodi'r effaith y mae COVID-19 wedi'i chael hyd yma ar sefyllfa ariannol y Cyngor ac i ba raddau y mae hyn wedi'i liniaru gan gyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru.

7 Canfuwyd:

- bod y Cyngor wedi ystyried effaith ariannol y pandemig gydag adroddiad manwl i'r Pwyllgor Gwaith ar 13 Gorffennaf 2020 'Effaith Ariannol Pandemig COVID-19' gan ystyried yr effaith yn 2020-21 a'r effeithiau ar y tymor canolig.
- bydd y Cyngor yn wynebu tua £6.2 miliwn o wariant ychwanegol sy'n gysylltiedig â COVID-19 a £2.4 miliwn o incwm yn ystod 2020-21.
- mae'r Cyngor wedi mynd i £0.1 miliwn o wariant ychwanegol a cholli incwm nad yw wedi'i gwmpasu gan gyllid ychwanegol.
- mae'r Cyngor yn rhagdybio y bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i ddigolledu costau ychwanegol ac incwm a gollwyd yn y flwyddyn ariannol nesaf.
- mae'r Cyngor wedi rhagdybio nad oes unrhyw newid yn y galw am wasanaethau na lleihad mewn gweithgareddau cynhyrchu incwm wrth bennu ei Strategaeth a'i Gyllideb Ariannol Tymor Canolig sy'n deillio o ddelio â'r pandemig.

Arddangosyn 2: cost COVID-19 i'r Cyngor yn ystod 2020-21

Mae'r tabl isod yn dangos gwariant ychwanegol a y Cyngor ac incwm a gollwyd yn ystod 2020-21 o ganlyniad i COVID-19 a faint o hyn a gafodd ei liniaru gan gyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru.

Y swm ychwanegol bydd y Cyngor wedi'i wario o ganlyniad i COVID-19 yn ystod 2020-21.	£6.2 miliwn

Yr incwm bydd y Cyngor wedi'i golli o ganlyniad i COVID-19 yn ystod 2020-21.	£2.4 miliwn
Y cyllid ychwanegol bydd Cyngor yn ei gael gan Lywodraeth Cymru yn ystod 2020-21 i liniaru effaith COVID-19.	£8.5 miliwn
Cost COVID-19 i'r Cyngor yn ystod 2020-21 ar ôl i gyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru gael ei ystyried.	£0.1 miliwn
Arian ychwanegol gan Lywodraeth Cymru i dalu am 'arbedion nas cyflawnwyd' a 'thrawsnewid digidol'.	£1.3 miliwn

Mae cynyddu cyllidebau gwasanaethau sy'n cael eu harwain gan y galw wedi galluogi'r Cyngor i ddarparu gwasanaethau o fewn y gyllideb gyfan, ond mae nifer o heriau ariannol yn parhau i fodoli

Pam fod cynllunio ariannol strategol yn bwysig

8 Mae strategaeth ariannol glir a chadarn yn bwysig er mwyn nodi lefel debygol y cyllid sydd ar gael i gyngor, yn ogystal â'r lefel ddisgwyliedig o alw am ddarparu gwasanaethau a'r gost o'u darparu. O ystyried y pwysau ariannol diweddar a disgwyliedig sy'n wynebu pob cyngor, mae hefyd yn bwysig nodi sut y mae'n bwriadu ymateb i'r pwysau hynny, ac yn enwedig sut y byddant yn bodloni'r bylchau ariannol a ragwelir.

9 Canfuwyd:

- bod y Cyngor wedi dyrannu adnoddau ychwanegol i gyllidebau ar gyfer gwasanaethau â galw allweddol, fel rhan o bennu'r gyllideb yn 2019-20 a 2020-21.
- mae'r Cyngor yn defnyddio gwybodaeth am y galw am wasanaeth i ddyrannu adnoddau ychwanegol i wasanaethau.
- mae Cynllun Ariannol Tymor Canolig y Cyngor yn rhagweld y bydd y gyllideb yn aros yn ei hunfan i roi bwlch cyllido cyn unrhyw gynnydd mewn Cyllid Allanol Cyfanredol a'r Dreth Gyngor. Mae'r Cyngor yn ei wynebu wrth amcangyfrif gydag unrhyw sicrwydd beth fydd lefelau Cyllid Allanol Agregau yn y dyfodol cyn cyhoeddi'r setliad drafft ym mis Rhagfyr. Mae'r arfer yn

arwain at gyflwyno bwlch ariannu cyfanredol sylweddol yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig.

- mae gan y Cyngor, ynghyd â llawer o Gynghorau eraill yng Nghymru, fynediad cyfyngedig at gyllid cyfalaf sy'n lleihau ei allu i wneud buddsoddiad cyfalaf.

Arddangosyn 3: mae gan y Cyngor gyfanswm bwlch cyllido rhagamcanol cyn newidiadau i Gyllid Allanol a Threth y Cyngor ar gyfer y tair blynedd rhwng 2021-22 a 2023-24 o £9.06 miliwn

Mae'r graff hwn yn dangos y bwlch ariannu cyn newidiadau i Gyllid Allanol Agregau a'r Dreth Gyngor y mae'r Cyngor wedi'u nodi ar gyfer y tair blynedd ddilynol.

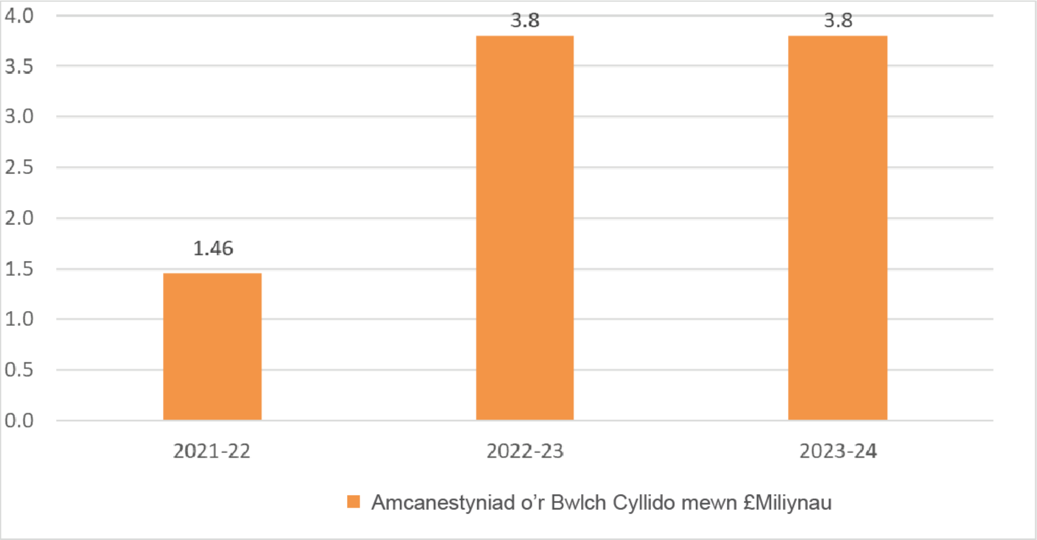

Mae strategaeth ariannol y Cyngor wedi adfer y gronfa gyffredinol i lefel darged, ond mae'r Cyngor yn parhau i ddefnyddio cronfeydd wrth gefn i gydbwyso'r gyllideb, nid yw hyn yn gynaliadwy

Pam fod rheoli cronfeydd wrth gefn yn gynaliadwy yn bwysig

10 Mae lefelau iach o gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy yn rhwyd ddiogelwch bwysig i gefnogi cynaliadwyedd ariannol. Yn ogystal â bod ar gael i ariannu pwysau ariannol annisgwyl, gall cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy hefyd fod yn ffynhonnell ariannu bwysig i gefnogi cynlluniau 'buddsoddi i arbed' er mwyn lleihau'r gost barhaus o ddarparu gwasanaethau. Mae cynghorau sy'n dangos patrwm o ddiffyg cynllunio wrth ddefnyddio cronfeydd wrth gefn i lenwi bylchau yn eu cyllideb

refeniw, sy'n arwain at ostyngiad mewn balansau wrth gefn, yn lleihau eu gwydnwch i ariannu pwysau cyllidebol nas rhagwelwyd yn y dyfodol.

11 Canfuwyd:

- gostyngodd Cronfeydd Wrth Gefn y Cyngor yn sylweddol yn 2017-18 ac mae wedi aros tua £16 miliwn am y ddwy flynedd diwethaf, gan godi i £29.7 miliwn ar 31 Mawrth 2021.
- roedd gan y Cyngor £16 miliwn o arian wrth gefn y gellir ei ddefnyddio ar 31 Mawrth 2020, sef 11.6% o gostau net gwasanaethau.
- cynyddodd lefel y Cyngor o gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy i £29.7 miliwn erbyn diwedd 2020-21, sef 20.6% o gost net gwasanaethau .
- balans cronfeydd wrth gefn ysgolion cyfun y 46 Ysgol ynys Môn yw £197,000 ar 31 Mawrth 2020, ac mae'n cynnwys 33 o ysgolion gyda gwarged o £1.42 miliwn wedi'i wrthbwyso gan 13 ysgol sydd â diffyg £1.227 miliwn. Mae nifer yr ysgolion sydd â chydbwysedd diffyg wedi gwella'n fawr erbyn 31 Mawrth 2021 gydag un ysgol gynradd, un ysgol uwchradd ac un ysgol arbennig mewn sefyllfa ddiffygiol erbyn diwedd y flwyddyn[2].
- defnyddiodd y Cyngor £300,000 o arian wrth gefn i ariannu cyllideb 2021-22 a oedd yn caniatáu ar gyfer gostyngiad o 0.75% yn y dreth gyngor. Nid yw ymrwymiadau llinell sylfaen cyllid o ffynonellau cyllido untro yn gynaliadwy ac mae'n arwain at bwysau cyllid heb ei ddatrys yng nghyllideb y blynyddoedd i ddod.

Arddangosyn 4: cymharu lefel y cronfeydd wrth gefn â'r gyllideb flynyddol

Mae'r arddangosyn hwn yn dangos faint o gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy oedd gan y Cyngor yn ystod 2020-21 a'r pedair blynedd flaenorol fel cyfran o gost net y gwasanaethau y mae'r Cyngor yn eu darparu.

	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Cost Net Gwasanaethau mewn £ miliynau [3]	136.1	138.3	140.9	143.7	137.7
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy mewn £ Miliynau[4]	23.8	16.4	15.3	16.0	29.7

[2] Datganiad Cyfrifon Drafft 2020/21

[3] Gwerth a ddefnyddir yw cost net y gwasanaethau a godir ar y gronfa gyffredinol o'r Dadansoddiad Cyllid Gwariant, llai unrhyw gost gwasanaethau Cyfrif Refeniw Tai, yn ogystal â phreseptau, ardollau a llog ar ddyledion. Ffynhonnell: Datganiad o Gyfrifon

[4] Wrth gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy, rydym yn golygu cyfanswm balans y gronfa gyffredinol, ynghyd â chronfeydd wrth gefn a glustnodwyd nad yw cynghorau'n cael eu hatal yn gyfreithiol rhag eu hailgyfeirio i'w defnyddio at ddiben arall. Ffynhonnell: Datganiad o Gyfrifon

	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy fel % o gost net gwasanaethau [5]	17.5%	11.9%	10.8%	11.1%	21.6%
Cymharu â chynghorau eraill yng Nghymru	13/22	15/22	15/22	14/22	-

Arddangosyn 5: cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy fel canran o Gost Net Gwasanaethau'r prif gynghorau yng Nghymru 2019-20

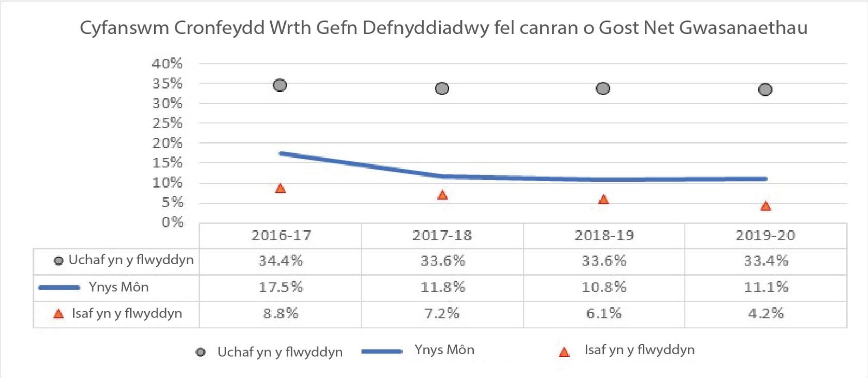

Mae'r Cyngor wedi darparu gwasanaethau o fewn y gyllideb yn 2019-20 a 2020-21 ar ôl diffygion yn y ddwy flwyddyn flaenorol

Pam fod rhagweld gwariant yn gywir yn bwysig

12 Mae'n bwysig bod gorwario a thanwario yn cael eu cadw dan reolaeth a bod y gwariant gwirioneddol mor agos at y lefelau a gynlluniwyd â phosibl. Mae cyngor nad yw'n gallu rhagweld a chynllunio gwariant yn gywir yn wynebu'r risg o greu pwysau ariannol annisgwyl a allai beryglu'r gallu i bennu cyllideb gytbwys. Gallai patrymau sylweddol o danwario leihau gallu cyngor i gyflawni ei amcanion allweddol neu gyflawni ei gyfrifoldebau statudol.

13 Canfuwyd:

- bod gan y Cyngor ddiffyg cyffredinol yn y gyllideb yn 2017-18 a 2018-19 a gyllidwyd o Falans Cronfa'r Cyngor.
- mai'r galw o fewn Gwasanaethau Oedolion a Phlant oedd y rheswm mwyaf dros y diffyg, a chynyddodd y Cyngor gyllidebau ym maes Gwasanaethau Plant (2019-20) a Gwasanaethau Oedolion (2020-21).

[5] Cyfrifiad Archwilio Cymru.

- cyflawnodd y Cyngor wasanaethau o fewn y gyllideb yn 2019-20 a 2020-21.

Arddangosyn 6: cymharu lefel y gorwario/tanwario â chyfanswm y gyllideb refeniw net

Mae’r arddangosyn canlynol yn dangos faint o orwario neu danwario a fu ar gyllideb refeniw net gyffredinol y Cyngor ar gyfer y pedair blynedd diwethaf, a’r flwyddyn hyd yma fel ag yr oedd yn Monitro Cyllideb Refeniw chwarter 2, a adroddwyd gerbron y pwyllgor archwilio yn Nhachwedd 2020.

	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Cyllideb refeniw Net Wreiddiol £ miliynau [6]	124.0	126.2	130.9	135.2	142.1
Alldro Refeniw Net Gwirioneddol [7]	123.6	127.8	131.5	134.9	137.9
Swm y gwarged/gorwariant cyffredinol [8]	-0.4	1.6	0.6	-0.3	-4.2
Canran y gwahaniaeth o'r gyllideb refeniw net	-0.3%	1.3%	0.5%	-0.2%	-3.0%

Bydd canfod a chyflawni arbedion yn fwy heriol wrth symud ymlaen

Pam fod y gallu i nodi a chyflawni cynlluniau arbedion yn bwysig

14 Mae'r gallu i nodi meysydd lle gellir gwneud arbedion ariannol penodol, ac i wneud yr arbedion hynny wedyn, yn agwedd allweddol ar sicrhau cynaliadwyedd ariannol parhaus yn erbyn cefndir o bwysau ariannol cynyddol. Lle na chyflawnir cynlluniau arbedion, gall hyn arwain at orwariant sy'n golygu gorfod defnyddio cronfeydd wrth gefn cyfyngedig gan gynyddu lefel yr arbedion sydd eu hangen yn y dyfodol i wneud iawn am hyn. Lle na chyflawnir cynlluniau arbedion a bod angen meysydd gwasanaeth i wneud arbedion nas cynlluniwyd, mae hyn yn cynyddu'r risg naill ai na chaiff arbedion eu halinio â blaenoriaethau'r Cyngor, neu atebion 'tymor byr' nad ydynt yn gynaliadwy yn ystod y tymor canolig.

[6] Gwerth a ddefnyddir yw cost net y gwasanaethau a godir ar y gronfa gyffredinol o'r Dadansoddiad Cyllid Gwariant, llai unrhyw gost gwasanaethau Cyfrif Refeniw Tai, yn ogystal â phreseptau, ardollau a llog ar ddyledion. Ffynhonnell: Datganiad o Gyfrifon.

[7] Wrth gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy, rydym yn golygu cyfanswm balans y gronfa gyffredinol, ynghyd â chronfeydd wrth gefn a glustnodwyd nad yw cynghorau’n cael eu hatal yn gyfreithiol rhag eu hailgyfeirio i’w defnyddio at ddiben arall. Ffynhonnell: Datganiad o Gyfrifon.

[8] Cyfrifiad Archwilio Cymru.

15 Canfuwyd:

- bod y Cyngor wedi cyflawni 86% o’r arbedion arfaethedig yng nghyllideb 2019-20, £2.2 miliwn o £2.56 miliwn
- mae'r Cyngor wedi cyflawni 79% o'r arbedion arfaethedig yng nghyllideb 2020-21, £244,000 o £307,000gall methu â chyflawni arbedion gael yr effaith fwyaf pan fu meysydd arbedion unigol a gynlluniwyd o werth ariannol uchel, fel y digwyddodd yn y pedair blynedd flaenorol.
- mae’r Cyngor o’r farn, er nad oes llawer o gyfleoedd i sicrhau arbedion effeithlonrwydd, y bydd yr angen i gyflawni swm sylweddol o arbedion yn gyflym i bob pwrpas yn golygu toriadau mewn gwasanaethau.

Arddangosyn 7: arbedion sydd wedi cael eu darparu fel canran o’r arbedion a gynlluniwyd hyd 2020-21

Mae'r arddangosyn canlynol yn dangos faint o arian yr oedd y Cyngor yn bwriadu ei arbed o'i gynlluniau cynilo yn ystod 2016-17 i 2020-21 a faint o hyn a arbedodd mewn gwirionedd.

	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Cyfanswm yr arbedion cynlluniedig mewn £ miliynau [9]	3.060	2.444	2.522	2.561	0.307
Arbedion cynlluniedig a gyflawnwyd mewn £ miliynau [10]	2.544	1.704	2.064	2.205	0.244
Arbedion cynlluniedig nas cyflawnwyd mewn £ miliynau	0.516	0.740	0.458	0.356	0.063
Canran yr arbedion a gyflawnwyd	83.1%	69.7%	81.8%	86.1%	79.5%

[9] Gwerth a ddefnyddir yw cost net y gwasanaethau a godir ar y gronfa gyffredinol o'r Dadansoddiad Cyllid Gwariant, llai unrhyw gost gwasanaethau Cyfrif Refeniw Tai, yn ogystal â phreseptau, ardollau a llog ar ddyledion. Ffynhonnell: Datganiad o gyfrifon.

[10] Wrth gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy, rydym yn golygu cyfanswm balans y gronfa gyffredinol, ynghyd â chronfeydd wrth gefn a glustnodwyd nad yw cynghorau’n cael eu hatal yn gyfreithiol rhag eu hailgyfeirio i’w defnyddio at ddiben arall. Ffynhonnell: Datganiad o gyfrifon.

Mae hylifedd y Cyngor ar ôl cyfnod o ddirywiad wedi sefydlogi'n ddiweddar

Pam fod sefyllfa hylifedd y Cyngor yn bwysig

16 Pam fod mesur asedau cyfredol ar sail rhwymedigaethau cyfredol (hylifedd) yn bwysig:

- dangosydd o sut mae cyngor yn rheoli ei gyllid tymor byr.
- tra y'i defnyddir yn gyffredin i archwilio a yw sefydliadau'n gallu talu eu dyledion yn y tymor byr, mae hyn yn annhebygol o fod yn risg i gynghorau o ystyried eu gallu i gymryd benthyciadau tymor byr. Fodd bynnag, mae hefyd yn gweithredu fel dangosydd o sut mae cyngor yn rheoli ei gyllid tymor byr.
- dylai cynghorau â chymarebau hylifedd isel sicrhau bod ganddynt drefniadau yn eu lle i fodloni eu rhwymedigaethau.
- efallai bod costau ychwanegol i gynghorau sy'n dibynnu ar fenthyciadau tymor byr i dalu dyledion.
- dylai cynghorau â chymarebau hylifedd uchel iawn ystyried a ydynt yn rheoli eu hasedau presennol yn y ffordd fwyaf effeithiol.

17 Canfuwyd:

- gostyngodd hylifedd Cyngor Ynys Môn o 1.8 i 1.0 dros y cyfnod 2016 i 2018 a'i adfer i 1.4 erbyn 31 Mawrth 2020, cododd eto i 1.8 erbyn 31 Mawrth 2021; ac
- nid yw'r Cyngor wedi rhagamcanu hylifedd dros 2021-22 a 2022-23.

Arddangosyn 8: cymhareb cyfalaf gweithred rhwng 2015-16 a 2020-21

	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	Amcangyfrif 2020-21
Asedau Cyfredol [11]	47.8	39	34.7	47.3	56.7	66.3
Rhwymedigaethau Cyfredol [12]	26.0	28.9	35.3	28.9	39.7	37.0
Cymhareb Cyfalaf Gweithio	1.8	1.4	1.0	1.6	1.4	1.8

Ffynhonnell: Datganiad o Gyfrifon

[11] Asedau Cyfredol, yn cynnwys: Buddsoddiadau Tymor Byr; Asedau i'w gwerthu; Stocrestrau; Dyledwyr Tymor Byr; ac Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod.

[12] Rhwymedigaethau Cyfredol, yn cynnwys Benthyca Tymor Byr; Credydwyr Tymor Byr; a Darpariaethau sy'n ddyledus mewn blwyddyn.

Archwilio Cymru
Audit Wales

Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: info@audit.cymru
Gwefan: www.audit.wales

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.